

Avdelningen för systemanalys och statistik
Policyanalys
Rurik Holmberg
rurik.holmberg@energimyndigheten.se

Finansdepartementet

Informationsklass: K0

Yttrandeangående betänkandet AI-kommissionens Färdplan för Sverige, SOU 2025:12

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak förslaget.
- Energimyndigheten anser att det är positivt att AI och energi har fått ett eget avsnitt i färdplanen eftersom möjligheterna till energieffektivisering och flexibilitetslösningar med och inom AI har stor potential samt att datacenter som resultat av ökad AI-användning kan få stor påverkan på elförsörjningen.
- Energimyndigheten anser att de aspekter som läggs fram i avsnittet om energi behöver fördjupas och utvecklas. Därför är det viktigt att lämna möjligheten öppen för att nya aspekter tillkommer.
- Energimyndigheten anser att elanvändningen i datacenter och annan elintensiv verksamhet med koppling till AI är en del av Energimyndighetens statistikansvar, men det kommer kräva ett stort utvecklingsarbete för att anpassa statistiken.
- Eftersom datacenter är el- och resursintensiva är det viktigt att ta hänsyn till de aspekterna vid etablering.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten är medveten om att kopplingen mellan AI och energi inte kan klarläggas fullt ut i nuläget och följaktligen beskriver AI-kommissionens färdplan denna fråga ur ett övergripande perspektiv. Flera andra länder har redan tagit fram en motsvarande färdplan, men i regel utan ett särskilt avsnitt om energi. Avsnittet om energi kommer i eventuella uppdaterade versioner av färdplanen att behöva fördjupas och kontinuerligt utvecklas i takt med utvecklingen på området. Över lag är AI-kommissionens ansats att utgå från ett systemperspektiv välkommen, liksom även tanken att några myndigheter utses att bära upp planen så att den får stabilitet och långsiktighet.

Samtidigt vill Energimyndigheten påpeka att man sammanfört tre väsensskilda aspekter på frågan i färdplanen, vilket har medfört att texten blir spretig. Man borde ha gjort tydligare åtskillnad. Aspekterna är 1) AI:s inverkan på produktion,

distribution och konsumtion av energi (främst el), 2) statistikföring av elanvändningen i datacenter samt 3) planering vid uppförandet av datacenter.

1) I färdplanen antas att AI kommer att få stor inverkan på energieffektivisering i byggnader samt på förmågan att effektivt utnyttja variabla kraftkällor. Man kan räkna med att det blir lättare att jämna ut effekttoppar samt ge de variabla kraftkällorna större förutsägbarhet samt att bättre synkronisera elproduktion och -användning. Inom det här området räknar Energimyndigheten med snabb framtida utveckling.

2) Energimyndigheten anser att statistikansvaret för elanvändningen i datacenter och annan elintensiv verksamhet med koppling till AI är en naturlig del av Energimyndighetens befintliga statistikansvar. I samband med detta behöver definitionerna och att avgränsningarna klargöras för att bli fungerande ur statistisk synvinkel. Värt att notera svårigheten att föra statistik över olika digitala tillämpningar inom datacenter, dvs tex särskilja AI, bitcoin-mining och sociala medier. Det råder för närvarande en rad otydligheter i Sverige kring rapporteringen av uppgifter om datacentrens elanvändning, eftersom dessa klassificerats under en SNI-kod som även inbegriper annat. Man kan iaktta en markant ökning av elanvändningen för verksamheter inom denna SNI-kod under det senaste decenniet utan att ur statistiken kunna avläsa direkt vilka verksamheter som står för ökningen. Även företag inom helt andra branscher har sina egna datacenter som klassificerats enligt ägarföretaget och kan därför vara besvärliga att spåra. De kan i vissa fall rentav vara klassificerade som byggnader i allmänhet. Därför vore det viktigt med tanke på den framtida utvecklingen att kunna ange exakt statistik för datacenters elanvändning, inte minst för att kunna erhålla tillförlitliga tidsserier. Hur datacentrens energianvändning växelverkar med ökad beräkningskapacitet (som är ett separat avsnitt i färdplanen) är inte definitivt klarlagt, men i princip gäller att ju större beräkningskapacitet desto mer el krävs det. Därför är det svårt att separera energiaspekten från andra aspekter i färdplanen, d v s de måste utvecklas tillsammans.

Energimyndigheten anser att begreppet AI bör definieras närmare, eftersom klassificeringsfrågan och statistikföringen inte relaterar annat än indirekt till AI. EU-kommissionen tar fram en definition av datacenter inom ramen för direktivet om energieffektivitet. Här vore det viktigt att den svenska definitionen och EU:s definition blir den samma så att man inte i onödan komplicerar rapporteringen av statistik. Här vore det viktigt för statistikföringen att man inte sätter godtyckliga gränser, som t ex elanvändning som överskrider 500 kW, eftersom detta leder till svårigheter att föra statistik om de med mindre elanvändning.

3) Datacenter kräver förutom ansemliga mängder el även t ex kylvatten. Även om utvecklingen går mot mer energieffektiva AI-lösningar är datacenters el- och resursanvändning viktigt att beakta. Därför är frågan om lokalisering av nya datacenter viktig så att man kan planerera för resurseffektivitet.

Beslut i detta ärende har fattats av tf generaldirektören Caroline Asserup. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit chefsjuristen Rikard Janson, avdelningschefen Gustav Ebenå och enhetschefen Mathias Normand. Föredragande har varit handläggaren Rurik Holmberg.